

Una obra de retolador sobre paper i collage de Dubuffet (esquerra) i una escultura de Moisés Villèlia.

ART

Discreció per al canvi d'any

Josep Casamartina i Parassols

Moisès Villèlia (Barcelona, 1928-1994) és un d'aquells artistes discrets —en el més bon sentit que té aquesta paraula— que van treballar en silenci i de forma acurada i pacient quan es començava a imposar l'abstracció a Catalunya, mentre la pintura i, en menor grau, l'escultura tradicionals batién la darrera batalla per mantenir l'hegemonia absoluta en el comerç, el col·leccionisme i les institucions. Tot això passava a mitjan anys cinquanta, que van marcar un punt d'inflexió decisiu en l'art català amb la recuperació de la modernitat, perduda amb la Guerra Civil. La desclosa de Villèlia va ser just en aquella dècada, recolzat pel Club 49, hereu directe de l'ADLAN republicà (Associació d'Amics de l'Art Nou), molts components del qual —Joan Prats, Jaume Sans, Ramon Marinel·lo— també havien estat fundadors d'aquesta altra iniciativa que seria decisiu per a la implantació de l'art i la cultura contemporanis al país. Precisament va ser el Club 49 l'encarregat de promoure la primera exposició individual de Villèlia a Barcelona, el 1958, a la Sala Gaspar, llavors convertida en territori obert a les novetats, que eren moltes atès l'endarreriment que havia propiciat l'inacabable postguerra.

A partir d'aleshores, l'obra de Villèlia ha mantingut una gran coherència, a diferència de molts altres artistes de la seva generació —a excepció d'Antoni Tàpies i potser, també, Joan Ponç—, que van tardar a assolir una personalitat pròpia o bé es van anar adaptant a la successió de tendències que anaven eixint en el panorama de l'art contemporani internacional. Als anys cinquanta, ell ja treballava amb materials orgànics, com ara cactus secs i atzavares i, sobretot, també canyes, que esdevindrien el leitmotiv constant i el seu tret

més definitori. Amb tot plegat va elaborar un llenguatge propi, molt peculiar, que va anar desplegant sempre més de forma exquisida. Villèlia només fallaria en les poques vegades que se'n va apartar una mica, com en els projectes de les inevitables rotondes de finals dels anys vuitanta i els primers noranta, o alguna escultura feta en metall en la qual es trenca tota la poètica de la subtilitat, entre altres coses perquè aquesta es basava en la intervenció directa de l'artista, en el treball de les seves mans que, amb delicadesa, dibuixaven l'aire, tal com diria Àngel Ferrant —un altre dels fundadors d'ADLAN, a cavall entre Madrid i Barcelona—, que, tot i ser un mestre consagrat, va esdevenir

A diferència de Villèlia, els museus encara no han reconegut la vàlua de Vilacasas

també admirador del jove Villèlia, igual que ho va ser Joan Miró. Aquests dies, la Galeria Joan Gaspar recupera amb encert un dels històrics de la família i presenta una bona tria de mòbils i tòtems de Villèlia dels anys setanta i vuitanta, amb moltes obres de gran format bastant impressionants.

Joan Vilacasas (Sabadell, 1920 - Barcelona, 2007) és un altre dels històrics de la Sala Gaspar que, com Villèlia, es va mantenir fidel a la desapareguda galeria del carrer Consell de Cent, malgrat que s'anés quedant al marge del panorama expositiu barceloní fins a replegar-se, no sense un cert ressentiment, al seu estudi-cova, situat en un àtic del mateix carrer. Vilacasas també va assolir un estil propi als anys cinquanta, i el va saber

mantenir fins al final, però a diferència de Villèlia els museus encara no li han reconegut la vàlua que es mereix. A l'exposició *Les petites coses*, la Galeria Marc Domènech inclou una abstracció del 1956 del pintor sabadellenc, una tela a base de grisos que s'imposa en el conjunt, format per grans noms com ara Fernand Léger, Jean Dubuffet, Jacques Lipchitz, Joan Miró, Salvador Dalí, Joaquim Torres-Garcia, Juli González, André Masson, Alberto Magnelli, Francisco Boreas, Auguste Herbin, Jean Metzinger o Albert Gleizes.

Al costat d'ells, la tria també inclou Joan Sandalinas, Josep Maria de Sucre, Enric Planasdurà, Joan Hernández Pijuan, Joaquim Chancho, Lluís Claramunt, Alberto Cárdenas, Jordi Alcaraz, Àngel Bofarull, Lluís Lleó o el mateix Villèlia, entre altres artistes habituals a la galeria del passatge Mercader. Marc Domènech —que, com altres col·legues de professió, s'està obrint pas en les fires internacionals, bastant al marge de la clientela local— proposa un gabinet de col·leccionista amb obres sempre menudes i ben triades, més enllà de l'enorme diversitat del valor econòmic respectiu de cadascuna. Teles, dibuixos i escultures col·locades en forma de mosaic canviant, no en va la mobilitat és una de les virtuts de les coses petites que, sovint, no estan destinades a ocupar les parets dels grans museus, sinó a ser contemplades en la intimitat i la discreció més absolutes.

MOISÈS VILLÈLIA, L'EQUILIBRI DE LES FORMES

Galeria Joan Gaspar
Plaça Letamendi, 1. Barcelona
Fins al 27 de febrer

AQUELLES PETITES COSES

Galeria Marc Domènech
Passatge Mercader, 12. Barcelona
Fins al 12 de febrer